

Damhertenpolitiek:

EVA MEIJER

van biomacht naar soevereiniteit

De damherten in de Amsterdamse Waterleiding zijn opnieuw hun leven niet zeker. Waar de argumenten van dierenbeschermingsorganisaties tegen afschot – in dit tot nu toe jachtvrije gebied – vooral gebaseerd zijn op ecologische en biologische principes, bekijkt politiek filosoof Eva Meijer het vanuit een geheel ander perspectief: damherten leven in soevereine gemeenschappen. Om die reden hebben ze het recht om niet doodgeschoten te worden.

In de Amsterdamse Waterleidingduinen leven drieduizend damherten. Over die herten is al een tijd discussie; er wordt gesteld dat ze verkeersoverlast en overlast voor omwonenden veroorzaken, dat ze schade aan de natuur toebrengen, en dat de populatie te groot is voor het gebied waardoor er voedselgebrek kan ontstaan. De provincie Noord-Holland en de gemeente Amsterdam willen daarom 2400 dieren dood laten schieten of dieren verplaatsen. Tegenstanders betogen dat er sinds er een hek om het gebied staat, weinig tot geen overlast is voor verkeer en omwonenden, dat de herten juist goed zijn voor biodiversiteit en landschap en dat wanneer een populatie te groot is het gebied vergroot moet

worden. De situatie met de damherten staat niet op zich; dit soort discussies vinden we terug bij verschillende andere groepen wilde dieren die in een bepaald gebied floreren. Mensen ervaren een probleem, en zoeken daar een oplossing voor, zonder met de dieren in kwestie te overleggen. Dat mensen het recht hebben om te bepalen wat er gebeurt in een gebied, en om te bepalen wat er gebeurt met de levens van dieren, wordt niet ter discussie gesteld. Dat mensen deze onderliggende vragen niet stellen, wil echt niet zeggen dat ze er niet zijn. Mensen hebben zichzelf het recht gegeven om te beslissen voor andere dieren. Dat is echter geen metafysische noodzakelijkheid en het kan anders.

Biomacht

Wilde dieren worden beheerd: mensen controleren en beïnvloeden waar ze leven en met hoeveel. Beheren klinkt vriendelijk, zorg dragen voor, maar jacht wordt ook gezien als beheer. Om het beheer van mensen aan te duiden introduceert de Franse filosoof Michel Foucault het begrip biomacht: vormen van machtsuitoefening die ingrijpen in het lichamelijke leven van mensen, om de bevolking te reguleren. Deze macht is nauw verweven met ontwikkelingen in de wetenschap en technologie. In moderne staten worden de levens van mensen in talloze praktijken gereguleerd en gecontroleerd: in scholen, via internet, door po-

***Mensen hebben zichzelf
het recht gegeven
om te beslissen voor
andere dieren***

litie, en ga zo maar door. Mensen hebben zich niet alleen aan de wet te houden, maar zijn ingebed in een web van allerlei vormen van machtsuitoefening. Levens van andere dieren worden op een vergelijkbare manier gecontroleerd. Bij

wilde dieren maken mensen gebruik van kennis en techniek om te weten hoeveel dieren er in een bepaald

gebied leven en om die populatie te controleren. Dieren krijgen gps-zenders om, worden wel of niet gevoerd, het landschap wordt ingericht om ze een bepaalde kant op te sturen, rasters en hekken worden geplaatst, enzovoort. Als er te veel dieren zijn, worden ze verplaatst of gedood.

Politieke gemeenschap

In Nederland leven mensen in een democratie, een regeringsvorm waarin degenen die onderdaan zijn ook degenen zijn die de wetten kunnen maken. Andere dieren worden niet gezien als deel van de politieke gemeenschap, maar hebben wel te maken met menselijke wetten en regels. Dat dieren geen deel uitmaken van de

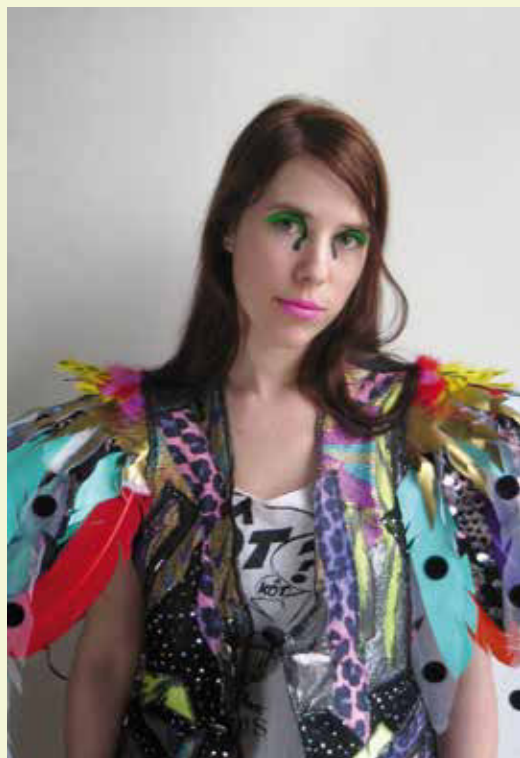
politieke gemeenschap berust op twee ideeën: dat er een fundamenteel verschil is tussen mensen en alle andere dieren, en dat dieren geen rede bezitten en zich niet kunnen uitdrukken in taal. Darwin betoogde echter al dat het verschil tussen mensen en andere dieren geen harde lijn is, maar dat er sprake is van een continuüm van capaciteiten en eigenschappen in verschillende soorten. Recent onderzoek naar cognitie, talen en culturen van verschillende dieren laat zien dat ze veel meer kunnen dan mensen dachten. Verschillende dieren drukken zich op hun eigen manier uit; anders is niet slechter. Dat wij dieren soms niet verstaan, betekent niet dat ze niks zeggen of denken.

Soevereiniteit

Net als mensen hebben dieren levens die voor hen belangrijk zijn. Mensen hebben daarom universele mensenrechten, zoals het recht om niet gedood of gemarteld te worden. Daarnaast hebben we rechten om relaties binnen en tussen

Dat wij dieren soms niet verstaan, betekent niet dat ze niks zeggen of denken

Dieren hebben het recht om ergens te leven

Eva Meijer (1980) is politiek filosoof.

Ze studeerde cum laude af aan de faculteit Wijsbegeerte van de Universiteit Amsterdam met haar scriptie 'Politieke gesprekken met dieren'. Eerder dit jaar organiseerde ze in Amsterdam het symposium 'Over Polderdieren', over de invloed van menselijk handelen op de levens van andere dieren en de veranderende relatie tussen mensen en andere dieren. Op 27 april verscheen haar artikel 'Ganzen vergassen is massamoord' in *Trouw*. Behalve filosoof is ze schrijver en kunstenaar. U komt nog meer te weten over Eva Meijer op haar site: www.evameijer.nl.

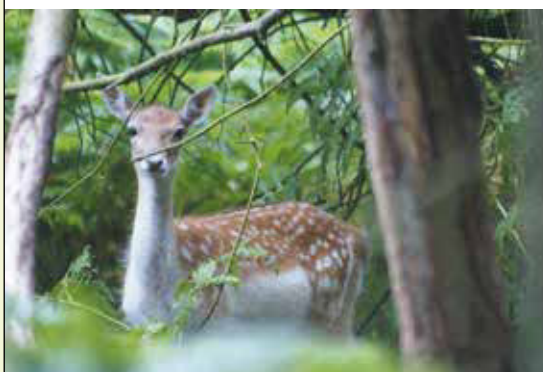
Acties

De Dierenbescherming overhandigde op 3 september ruim 17.000 handtekeningen tegen het afschieten van 2400 damherten in de Amsterdamse Waterleidingduinen.

In 2013 voerden

De Faunabescherming, de Partij voor de Dieren Amsterdam, de Dierenbescherming Amsterdam en PiepVandaag.nl ook al gezamenlijk actie tegen afschot in het gebied.

Heb een hart.

Red een hert.

Als we niks doen kijken binnenkort duizenden roebruine ogen in de loop van een geweer.
Want Amsterdam wil de damherten in de waterleidingduinen afschieten. Harteloos en zinloos.
Kijk voor alle argumenten tegen de massamoord op de herten op faunabescherming.nl en onderteken de petitie!
<http://petities.nl/petitie/stem-nee-tegen-de-jacht-op-damherten-in-de-amsterdamse-waterleidingduinen>

DE FAUNABESCHERMING
Jagen? Natuurlijk niet.

verschillende gemeenschappen te reguleren. Die kunnen ook als uitgangspunt dienen voor het denken over politieke rechten van andere dieren. Wilde dieren vormen hun eigen soevereine gemeenschappen, en waar rechtvaardigheid voor gedomesticeerde dieren betekent dat we moeten nadenken over het anders vormgeven van hechte relaties, en ze als burgers zouden moeten beschouwen, betekent het bij wilde dieren dat we ze het beste met rust kunnen laten. Daar houdt het echter niet op. Dieren hebben het recht om ergens te leven. Mensen mogen hun leefgebieden niet innemen en moeten waar mogelijk land dat ze eerder van dieren hebben afgenomen, teruggeven. Ook moeten andere effecten van menselijk handelen (geluidsoverlast, klimaatveranderingen, verkeer) die de levens van dieren beïnvloeden zoveel mogelijk teruggedrongen worden en meegenomen worden in toekomstig beleid. Damherten vormen soevereine gemeenschappen die zich prima redden zonder menselijk ingrijpen. Ze zouden het recht moeten hebben om niet gevangen genomen te worden of doodgeschoten te worden, en om ergens te wonen. Als hun leefgebied door menselijk toedoen te klein is, moet er gezorgd worden voor groene doorgangen naar andere gebieden. Zoals het begrip biomacht laat zien, oefenen mensen op allerlei

manieren invloed op ze uit; ze als soeverein beschouwen, dwingt ons praktijken, technieken en wetten te herzien. Andere dieren als soeverein beschouwen betekent niet dat zij iets nieuws moeten leren: mensen moeten ze anders zien. De damherten hebben onze bemoeienis niet nodig.

Argus verloot een exemplaar van Dagpauwoog, een roman van *Eva Meijers* over dierenactivisme uit 2013 (Uitgeverij Cossee). Wilt u kans maken op het boek, stuur dan een mailtje naar de redactie: redactie.argus@faunabescherming.nl.

